

nejde. Odvolací soud má na zřeteli nároky z předčasného propuštění (§ 1162 b obč. zák.), přehlíží však, že tyto nároky jsou co do smluvní úplaty časově omezeny na dobu počítanou od okamžiku propuštění do ukončení služebního poměru, jež by jinak bylo nastalo teprve uplynutím smluvené doby služební nebo řádné lhůty výpovědní. Smluvní úplaty za dobu takto vymezenou se žalobce vůbec nedomáhá, nýbrž požaduje podle zákona ze dne 19. prosince 1918, čís. 91 Sb. zák. a nařízení zvláštní odměnu za práce vykonané mimo osmihodinovou dobu pracovní, a to za celou dobu služební. Na tento nárok se ustanovení § 1162 b obč. zák. nevztahuje, a neplatí tu tedy ani propadná lhůta § 1162 d obč. zák., nýbrž přicházela by v úvahu tříletá lhůta promlčecí podle § 1486, čís. 5, obč. zák. Promlčení nebylo však ve sporu namítáno. Jinak není dovolací důvod čís. 4, § 503 c. ř. s. oprávněn. Dovolatel brojí proti shodnému názoru nižších soudů, že žalobce jako zřízenec žalovaného majitele uzavíracího a hlídacích ústavu pověřený službou vrátného na dolu P. patří do skupiny zaměstnanců uvedených v § 12 (2) zákona čís. 91/18 Sb. z. a n., ale činí tak neprávem, neboť v tomto směru posoudily obě nižší stolice věc správně a mají příslušné jejich vývody bezpečnou oporu jak v § 12 cit. zák., tak ve výnosu ministerstva sociální péče ze dne 21. března 1919, č. j. 4751/III-19 (otištěného ve věstníku tohoto ministerstva). Podle tohoto výnosu jest pod ustanovení druhého odstavce § 12 cit. zák. zejména počítati zřízence sukromých společností hlídacích, ponocné, samostatné hlídače ve stájích, vrátné, domovníky, hasiče z povolání atd. Ze srovnání odstavce druhého s odstavcem prvním § 12 vyplývá nepochybně, že náležitost »bydlení v domácnosti zaměstnavatelově« není zařazení zaměstnanců pod ustanovení § 12 podstatná a že její splnění nelze vyžadovati ani u všech zaměstnanců k osobním službám určeným, což platí tím více u zaměstnanců naznačených ve druhém odstavci § 12. Nadpis tohoto § »Osoby v domácnosti zaměstnané« není tedy v souladu s předpisem v tomto § obsaženým (srv. výnos min. soc. péče ze dne 21. března 1919 k § 12 cit. zák.). Žalobce jako vrátný patřící do skupiny zaměstnanců uvedených v § 12 (2) byl povinen, aby za smluvenou mzdu konal práci po 12 hodin denně, a nemá nároku na zvláštní odměnu ve smyslu zákona čís. 91/18 za služby konané mimo osmihodinovou dobu pracovní. Vyhovuje tudíž zákonu rozhodnutí nižších soudů, že zažalovaný nárok není důvodem po právu.

(Rozhodnutí nejvyššího soudu ze dne 20. dubna 1929, Rv I 1176/28.)

Nároky zaměstnance za práci přes čas se promlčují ve třech letech.

Žaloba zaměstnance proti zaměstnavateli o zaplacení odměny za práce přes čas byla zamítnuta soudy všech tří stolic, nejvyšším soudem z těchto důvodů: Dovolání opřené o dovolací důvod podle § 503, čís. 4, c. ř. s. není oprávněno. Mylný jest dovolatelův názor, že jeho pohledávka odměny za práci přes čas není pohledávkou z poměru služebního, nýbrž že mu přísluší ze zákona ze dne 19. prosince 1918, č. 91 Sb. z. a n. o osmihodinové době pracovní, a že se proto na ni nevztahuje ustanovení § 1486, čís. 5, obč. zák. o tříletém promlčení. Dovolatel si patrně neuvědomil rozdíl mezi skutkovým a právním základem svého nároku. Z uvedeného zákona o sobě nemohl by přece žalobce odvozovati vznik zažalované pohledávky, kdyby nebyl u žalované zaměstnán a kdyby pro ni nepracoval přes pravidelnou pracovní dobu. Služební poměr a mimořádně vykonaná práce jsou tedy skutkové předpoklady nároku na odměnu za práci přes čas, kdežto zákon č. 91/1918 Sb. z. a n. poskytuje tomuto nároku jen základ právní. Podle toho jest i nárok na odměnu za práci přes čas nárokem ze mzdy a promlčuje se podle

předpisu § 1486, čís. 5, obč. zák. ve třech letech, což vyslovil nejvyšší soud již v důvodech rozhodnutí čís. 6983*) a 8896**) Sb. z. a n.

(Rozh. Nejv. soudu ze dne 28. listopadu 1929, Rv I 706/29.)

Mají zaměstnanci, na které se vztahují ustanovení § 12, č. 1—4 zák. č. 91/18 Sb. z. a n., nárok na odměnu za práci přes čas?

Žaloba zaměstnance proti zaměstnavateli o zaplacení odměny za práce přes čas byla zamítnuta soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto důvodů: Zákon o osmihodinové době pracovní č. 91/1918, jak zřejmo z jeho doslovu a důvodové zprávy tisk 254/1918, rozvrhuje osoby pracující v námezdním poměru ve tři skupiny: a) Skupinu práce ať již v dílnách, kancelářích nebo na jiných pracovních místech, která trvá takřka nepřetržitě po celý pracovní čas — § 1 zák.; b) skupinu těch pracujících, jichž práce je nepravidelná a kterou nelze dobře ohraničiti určitými hodinami, jako jsou práce v domácnosti a jiné vypočtené v § 12, č. 1 a 2 zák.; c) práce, jež netrávají déle než 6 dní, jako ošetření nemocných v domácnosti, práce polní, ke kterým jsou najímáni často jen příležitostně zaměstnavatelovi, a jiné menší výkony, které se vyskytují občasné a ne pravidelně. — Prvou skupinu chrání zákon tím, že obmezuje její práci zásadně na 8 hodin denně, práci přes tento čas prohlašuje za práci přesčasovou a nařizuje bezpodmínečně její zaplacení, a obmezuje práci noční, práci žen a osob mladistvých (§ 1—11 zák.). Skupině druhé poskytuje ochranu tím, že nevyměřuje pro ni pracovní čas jako pro skupinu prvou, nýbrž povinný pracovní odpočinek (§ 12, č. 1—4 zák.), skupinu třetí pak vůbec vylučuje ze své ochrany (§ 12, č. 5 zák.). Žalobce, který, jak nesporno, byl vrátným u žalované společnosti, náleží ke skupině druhé označené v § 12, č. 2 zák., a proto se na něho nevztahují předpisy pro skupinu prvou, zejména o obmezení práce na 8 hodin a práci přesčasné podle výměru tohoto pojmu v §§ 6 a 7 zákona, a je proto jeho nárok opřený právě o tento právní základ, kterého u něho není, bezdůvodným a právem proto zamítnut.

(Rozhodnutí nejvyššího soudu ze dne 15. prosince 1929, Rv III 999/29.)

Vztahuje se ustanovení § 12, č. 1 aneb č. 2, zák. č. 91/18 Sb. z. a n. na pokojskou v hotelu?

Trestním nálezem městské rady v B. ze dne 5. února 1924, čís. 167.350/25, uznán stěžovatel vinným přestupku § 1 zákona ze dne 19. prosince 1918, č. 91 Sb. z. a n., jehož se dopustil tím, že ve své hostinské živnosti zaměstnával svůj personál déle než 8 hodin denně. Ač podle spisů personál stěžovatelův skládal se v tu dobu ze 7 osob a proto také řízení i trestní nález týkal se všech těchto zaměstnanců stěžovatelových, omezil se stěžovatel ve svém odvolání pouze na námitku, že u M. P., jež zaměstnána byla u něho jako pokojská v hotelu a ohledně níž přiznal, že ji zaměstnával déle než 8 hodin denně, doba pracovní a doba, po kterou tato zaměstnankyně musila býti k dispozici, odpovídá rozhodnutí zemské správy politické v B. ze 7. prosince 1920, č. 14.614/VI, t. j. rozhodnutí, kterýmžto tento úřad jiného majitele hotelu od téhož

*) Rozh. nejv. soudu ze dne 12. dubna 1927, Rv I 1643/26, úvěř. v »Soc. revui« 1928, str. 82.

**) Rozh. nejv. soudu ze dne 20. dubna 1929, Rv I 1176/28, shora otištěné.